

יחי המלך

קונטרס שבועי בענייני גאולה ומשיח

משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א מליובאוויטש

גליון א'רכח

ערב שבת קודש פ' ויגש, יום הבהיר ה' טבת
ה'תשע"ח

יוצא לאור על-ידי

תלמידי ה'קבוצה', "חיילי בית דוד" - בית משיח 770

במסגרת אגודת חסידי חבי"ד באה"ק, תחת נשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

שישים ושבע שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א וקט"ו שנה להולדתו

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

מוקדש

לכ"ק אדמו"ר שליט"א

מלך המשיח

מהרה יגלה אכ"ר

לעילוי נשמת

מרת טשארנא גיטל בת ר' יעקב ע"ה סטראל

נפטרה בליל ה' טבת ה'תשס"ו

ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י בנה

הו"ח ר' שמואל וזוגתו מרת מלכה שיינדל

ומשפחתם שיחיו סטראל

* * *

לזכות

הו"ח ר' ברוך אהרן בן דינה שיחי'

לרפואה שלימה וקרובה תיכף ומיד ממש

נדפס לעילוי נשמת

ר' אפרים יונה ב"ר אורי אהרן יואל ז"ל זיסק

ולע"נ מרת חי' רחל בת ר' פנחס זליג ז"ל

ולע"נ ר' מאיר ב"ר צבי הירש ע"ה ולע"נ ר' פנחס זליג ב"ר יצחק ע"ה

ו"הקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם, ולזכות כל משפחותיהם שיחיו - לשפע ברכות עד בלי די

spirit of a *farbrenge* - makes every individual man, woman, and child a *heichaltzu-me'itchem* person, a dedicated vanguard. And thus would the cherished prayer be fulfilled - 'that they may all become one fellowship, to do Your will with a perfect heart.'"

It is the publisher's hope that the present translation of *Heichaltzu* will enable an ever-increasing number of readers to become *heichaltzu-me'itchem* people.

Sichos In English

ג' / י' / ס'
5748
The Year of Hakhel

Prefatory Notes

1. Square brackets [] indicate editorial insertions.
2. Parentheses () were inserted by the respective authors.
3. For the sake of continuity in the text proper, certain parenthetical passages and most of the source references have been moved to the footnotes.
4. The sources and notes at the foot of the pages of the Hebrew edition were supplied by the Rebbe *Shlita*. Those added in the present edition are enclosed by square brackets.

Handwritten notes in Hebrew, including a large sketch of a face with arrows pointing to various features and surrounding text.

ב"ה

3 דבר מלכות

משיח - מלך ונשיא / לקופי שיחות חליה ע' 206

8 זמן הגאולה

כ"ק אדמו"ר שליט"א הכריז... / פ' השבוע באור הגאולה

11 המעשה הוא העיקר

נקודת כל הענינים ונקודת כל הנקודות / הוראות למעשה בפועל

12 ניצוצות של משיח

מדוע יחזרו הסנהדרין לטבריא דווקא? / לקט קטעים קצרים ופתגמים בעניני גאולה ומשיח

13 ילחום מלחמת ה' - וינצח

אין לאף-אחד רשות להחזיר אף "שעל" מא"י / שיחות בענין שלימות העם והארץ

14 כתי"ק - פרסום ראשון

ידין - דהספרים - נצח / צילום נדיד ומיוחד מהגהת הרבי לפתח דבר של קונטרס "החלצו" באנגלית

דידן - דהספרים - נצח

ידועים הוראותיו של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א בנוגע להו"ל של ספרי חסידות וכו', שלא לעכב ההו"ל בשביל השלמות וכדו', אלא להו"ל בהקדם הכי אפשרי ולהשלים ההוספות בהוצאה שני' או שלישיית

בעמדנו ביום הבהיר ה' טבת, חג ה"דידן (דהספרים) נצח", הננו חושפים בזה צילום נדיר ומיוחד מהגהת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א על פתח דבר לקונטרס "החלצו" בתרגום לאנגלית שיצא-לאור על-ידי מערכת "שיחות באנגלית", כשעל הפתח דבר כתב התאריך: **ב' ניסן** (תשמ"ח, שנת הקהל)

להלן פענוח הצילום והמענה:

תרגום תוכני וחפשי של הפתח דבר:

...ואירה של 'פארבריינגען' - הופכת כל איש פרטי, אשה וילד ל"החלצו מאתכם אנשים" שיקדיש עצמו להיות חלוץ. כך תקויים התפלה המיוחדת "ויעשו כולם אגודה אחת לעשות רצונך בלבב שלם".

תקוותם של המוציאים לאור היא שהתרגום הנוכחי של "החלצו" יגרום למספר הולך וגובר של קוראים להיות אנשי "החלצו מאתכם".

כ"ק אד"ש מה"מ הקיף את סעיף 3 בו כתבו המניחים (תרגום חפשי): לתועלת הרצף בטקסט, קטעים מסויימים נכתבו בסוגריים. ורוב המראי-מקומות המקוריים הועברו לשוליים.

וכתב למטה: מה ההכרח להכנס לשינויים?

באם תתעכב עי"ז ההו"ל למשך זמן - בפעם הזאת להניח כפי שסודר כבר.

משיח - מלך ונשיא

בהגדרת תפקידו ופעולתו של מלך המשיח מבאר הרמב"ם שני ענינים: (א) "יכוף כל ישראל" לילך בדרך התורה והמצוה, "ילחם מלחמות ה'", יבנה ביהמ"ק ויקבץ נדחי ישראל ויתקן את העולם כולו לעבוד את ה'. (ב) "אותו המלך שיעמוד מזרע דוד בעל חכמה יהי' יתר משלמה ונביא גדול כו' ולפיכך ילמד כל העם ויורה אותם דרך ה'" • פעולתו של מלך המשיח בענין הא', הנהגת המלכות שלו, היא בדרך חידוש, שלא ע"פ טבע. כי על ידו יהי' חידוש עיקרי בכל העולם, משא"כ השפעתו בתור נשיא, זה שמשיח "ילמד כל העם ויורה אותם דרך ה'" - אין זה חידוש ממש • אעפ"כ יש עליו בענין הנשיאות על ענין המלכות • הליקוט השבועי שייל לשי"כ ויגש ה'תנשיא* (לקו"ש חל"ה ע' 206)

"אמר רב יהודה אמר רב עתיד הקב"ה להעמיד להם דוד אחר [שעתיד למלוך עליהם. רש"י] שנאמר³ ועבדו את ה' אלקיהם ואת דוד מלכם אשר אקים להם, הקים⁴ לא נאמר אלא אקים⁵. א"ל רב פפא לאבבי והכתיב ודוד עבדי נשיא להם לעולם, (ומשני) כגון קיסר ופלגי קיסר". ובפרש"י: "כגון קיסר ופלגי קיסר - מלך ושני לו, כן דוד החדש מלך כדכתיב ודוד מלכם אשר אקים, ודוד המלך שני לו כדכתיב נשיא להם ולא כתוב מלך".

וצ"ע: (א) מהי כוונת רב ש"עתידי הקב"ה להעמיד להם דוד אחר" - שמלך המשיח נקרא "דוד" (ואינו דוד המלך) או שמלך המשיח נק' "דוד" (דוד מלכא משיחא) רק להיותו מזרע דוד?

(ב) מהי קושיית ר"פ "והכתיב ודוד עבדי

(3) ירמ' ל, ט.

(4) ראה חדא"ג מהרש"א שם.

(5) וכבר הקשה בבאר שבע לסנהדרין שם, מהי הראי' מלשון "אקים" שהוא "דוד אחר". ואכ"מ.

א. בהפטרת פרשתנו¹: "ועבדי דוד מלך עליהם ורועה אחד יהי' לכולם. . . וישבו על הארץ גו' עד עולם ודוד עבדי נשיא להם לעולם".

ויש לעיין בטעם השינויים בין שני הכתובים: (א) "מלך" או "נשיא", (ב) "עליהם" או "להם", (ג) "ועבדי דוד" או "ודוד עבדי". (ד) בכתוב השני מוסיף "לעולם" [ואף שבפשוטות הטעם כי בא בהמשך לתחילת הכתוב "וישבו גו' עד עולם", מ"מ מובן, שחידוש זה (שיהי' נשיא לעולם) שייך להתואר "נשיא" דוקא, שלכן לא נקט כאן תואר "מלך" (ככתוב הקודם) אלא "נשיא"].

ב. ויובן זה בהקדים ביאור דברי הגמ'²:

(1) יחזקאל לז, כד-כה.

(2) סנהדרין צח, סע"ב. - וראה אוה"ת פרשתנו (כרך ה) תתקפו, ב (וכן לנ"ך עה"פ יחזקאל שם) ביאור ענין "קיסר ופלגי קיסר" ע"ד החסידות.

(* הערת המו"ל: זמן לא רב אח"כ פרצה מלחמת המפרץ הראשונה.

(ד) למה יצטרך מלך המשיח ל"שני לו", משנה למלך (פלגא קיסר), שלא מצינו כן (כתוב) אצל מלכי בית דוד¹¹?

[ולכאורה לא מצינו בהלכה ענין של "משנה למלך". ולהעיר שבכהן גדול ישנו סגן כהן גדול¹², אבל לא מצינו כזאת במלך¹³. מובן שיתכן שהמלך ימנה "שני לו", אבל לא מצינו בהלכה שיהיה תוקף מיוחד למשנה למלך יתר על שאר שרי המלך¹⁴.]

גם יש לדייק בלשון השי"ס "כגון קיסר ופלגי קיסר": אמאי נקט ל' "קיסר" שהוא שם מלכי רומי¹⁵ – ולא אמר (בלשון הקודש, וכלישנא דקרא¹⁶) "מלך¹⁷ ומשנה למלך"?

ג. ואולי י"ל שאין כוונת חז"ל כפשוטו, שיהיו אז שני אנשים נפרדים שינהיגו את ישראל, דגם לפי דברי הגמרא מ"ש "ודוד עבדי נשיא להם" קאי על מלך המשיח (ולא דוד המלך), כי גם משיח נקרא בשם "דוד" (כנ"ל), אלא שבמלך המשיח עצמו יהיו שני גדרים "קיסר ופלגי קיסר" (כדלקמן בארוכה).

11 מלבד אחז (דה"ב כח, ז) – ש"לא עשה הישר בעיני ה' כדוד אביו" (שם, א).

אבל להעיר מבקשת יהונתן מדוד (ש"א כג, יז) "ואנכי אהי' לך למשנה" (ובאברבנאל שם, "כמו שהי' בימי שאול אביו"). ואכ"מ.

12 רמב"ם הל' כלי המקדש פ"ד הט"ז.

13 ברמב"ם שם שסגן כה"ג הוא "כמו המשנה למלך". אבל לכאורה כוונתו רק ע"ד הענין דמשנה למלך שמצינו בכלל [ע"ד יוסף שהי' משנה למלך (ראה מקץ מא, מג), וכן מרדכי (מג"א בסופה)], ולא מפני שע"פ הלכה צ"ל משנה למלך.

14 בראב"ד הל' מלכים ספ"א, דאפ"ל ע"פ תורה מלך מבית דוד ביחד עם מלך כשר ממלכי ישראל באופן ד"קיסר ופלגי קיסר", אבל לא פי' מהו גדרו של "פלגי קיסר" בהלכה.

15 תוס' ע"ז י, ב (נעתק לקמן בפנים ס"ה). רש"י ברכות נו, רע"א. – וראה (ע"ד הקבלה) תורת לוי יצחק ע"ר טו.

16 גם לשון "משנה למלך" (ראה הנסמן לעיל הערה 11, 13).

17 ל' העריך (ערך קסר) בפ' גמ' זו.

נשיא להם לעולם", הרי בפשטות "דוד" כאן לא קאי על דוד המלך⁶ כ"א על מלך המשיח (כפי שפירשו במפרשים עה"פ⁷), שנקרא ג"כ "דוד" (להיותו מזרע דוד), והוא "דוד אחר" שעתידי הקב"ה להמליך על ישראל⁸?

ג) בדברי רש"י "ודוד המלך שני לו כדכתיב נשיא להם ולא כתוב מלך", והרי מפורש בכתוב שלפנ"ז (כנ"ל) "ועבדי דוד מלך עליהם", הרי שגם דוד נקרא "מלך" (גם) לעתיד לבוא⁹ [ובפשטות, בשני הכתובים מדובר אודות אדם ("דוד") אחד¹⁰].

6 ולכאורה עכצ"ל שאין דוד המלך בעצמו מלך המשיח שיהי' "נשיא להם לעולם", שהרי תחילת פעולת מלך המשיח תהי' קודם הגאולה, כמבואר ברמב"ם (הל' מלכים פ"א ה"ה), ובדאי קודם תחיית המתים (גם דצדיקים הקמים מיד, כמחז"ל (יומא ה, ב) משה ואהרן עמנו).

אבל ראה ירושלמי רכות (פ"ב ה"ד) ואיכ"ר (פ"א, נא) דמלכא משיחא "אין מי חייא הוא דוד שמי", אין מי דמכייא הוא דוד שמי" (אם מן החיים הוא יהי' שמו דוד, ואם מן המתים הוא יהי' דוד בעצמו. פני משה). ובפייט אומץ ישעך (דהושענא רבא) "קול צמח כו' הוא דוד בעצמו". – וביפה ענף לאיכ"ר שם פי' דקאי להדיעה שביאת המשיח אחרי תח"מ. ע"ש. וראה רד"ק יחזקאל (ועד"ז בירמ'י) שם "או רמו לתחיית המתים".

ויש לומר הכוונה בזה שנושמת דוד המלך תתלבש במלך המשיח, ע"ד הענין ד"משה הוא גואל ראשון הוא גואל אחרון" (ראה שמו"ר פ"ב, ו. זח"א רנג, א. ש' הפסוקים פ' ויחי) – אף דמשה לוי ומשיח משבט יהודה – שהכוונה בזה שנושמת משה תתלבש בגואל אחרון (אוה"ו ויחי מט, יא). – וראה לקמן ס"ג והערה 20.

7 ראה אברבנאל, רד"ק (בפ' הא') ומצו"ד יחזקאל שם. רד"ק ירמ'י שם (בפ' ה').

8 ובנצח ישראל להמרה"ל (ספ"מ) פי' קושיית ר"פ, דממ"ש "ודוד עבדי נשיא" משמע ש"לא יהי' המשיח מלך רק נשיא בלבד, וכיון דליף מן ואת דוד מלכא א"כ יהי' מלך". אבל להעיר, שסתירה זו (אם יהי' נשיא או מלך) אפשר להקשות, לכאורה, בכתובים דיחזקאל עצמם.

9 כן הקשה בהגהות הרש"ש לסנהדרין שם.

[אבל מה שהקשה למה לא הקשה ר"פ מהכתוב "ועבדי דוד מלך עליהם", י"ל, כי ב'ל' הכתוב "ודוד עבדי נשיא להם לעולם" מודגש וברור יותר דקאי במלך המשיח (משא"כ הלשון "עבדי דוד מלך עליהם", שענין זה הי' גם בעבר).]

10 וראה באר שבע לסנהדרין שם.

אין לאף-אחד רשות להחזיר אף "שעל" מארץ ישראל

נוסף על כללות הענין ד"אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי" בעבודה הרוחנית בנפש האדם – ישנו גם ענין זה כפי שנמשך ומשתלשל בגשמיות, במטה מעשרה טפחים – וזהו כללות הענין דכיבוש ארץ ישראל ("לקחתי מיד האמורי") כפשוטה.

דהנה, כל ארץ ישראל ניתנה לבני-ישראל בברית בין הבתרים – "ברית עולם", וניתנה לבני-ישראל מ"אלקי עולם", באופן ד"נחלת עולם".

ועל-פי-זה מובן שאין ביכולת אף אחד לשנות ענין זה, ואפילו אם נמצא מישהו מבני-ישראל הטוען שמוכן ורוצה לתת חלקים מארץ ישראל לאינם-יהודים – מובן בפשטות שאין הדבר ביכולתו כלל, מאחר שארץ ישראל שייכת לכל בני-ישראל במשך כל הדורות, ולכן אין ביכולתו להתנהג כבעל-הבית ("פראווען בעל-הבית'שקייט") ולהחזיר אפילו "שעל" מארץ-ישראל לאינם-יהודים, כי אין הדבר ברשותו. והנהגה זו (לתת למישהו דבר שאינו ברשותו) היא היפך הצדק והיושר (כולל – צדק ויושר של אומות העולם) לגמרי!

ובפרט כאשר מדובר אודות חלקים בארץ ישראל שניתנו מהקב"ה לבני-ישראל באופן של מתנה, בסבר פנים יפות, בחסד חנם, ומתוך נסים גלויים (ולא מצד "כחי ועוצם ידי") – הרי חס-ושלום לבעוט במתנתו של הקב"ה, ולהחזיר חלקים מארץ ישראל לאינם-יהודים רחמנא ליצלן!

נמצאים אנו אמנם בזמן הגלות [כאמור לעיל (ס"ה) ש"לא מרצוננו גלינו מארץ ישראל, ולא בכחותינו אנו נשוב לארץ ישראל, אבינו מלכנו יתברך הגלה אותנו . . . והוא יתברך יגאלנו כו"ם]. ולכן ישנם חלקים של ארץ ישראל שעדיין לא ניתנו לבני-ישראל [וכאשר "הוא יתברך יגאלנו כו"ם", יקבלו בני-ישראל את כל חלקי ארץ-ישראל, ויתירה מזו: "ירחיב ה' אלקיך את גבולך"], ובנוגע לשטחים אלו ישנו הציווי "אל תתגרה בגוי";

אבל כאן מדובר אודות שטחי ארץ ישראל שכבר ניתנו מהקב"ה לבני-ישראל מתוך נסים גלויים, ולכן אין לזה שייכות כלל עם הענין ד"אל תתגרה בגוי" – אין זה ענין של התגרות כלל וכלל, כי שטחים אלו ניתנו לבני-ישראל ע"י הקב"ה!

(משיחת עשרה בטבת תשמ"ב - בלתי מוגה)

מוקדש לעילוי נשמת

הרה"ח ר' משה נחום בהרה"ח ר' מרדכי מענדל ע"ה קדנר

נפטר כ"ב ניסן - אחרון של פסח, ה'תשע"א

יה"ד שתיכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר" והוא בתוכס, בגאולה האמיתית והשלימה

מדוע יחזרו הסנדרין לטבריא דווקא?

אודות טבריא – איתא בגמרא ש"טובה ראייתה".

ובביאור הענין בעבודת האדם – יש לומר שזהו "עין טובה", היינו, שמסתכל על חבירו בעין טובה, ובמילא, "כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם", שגם חבירו מסתכל עליו בעין טובה, ובכללות – אהבת ישראל ואחדות ישראל.

וזהו הקשר לענין הגאולה – "בטבריא עתידין לחזור תחלה ומשם נעתקין למקדש" – שהרי, סיבת הגלות היא היפך דאהבת ישראל, ועי"ז שמוסיפים באהבת ישראל, מבטלים סיבת הגלות, ובדרך ממילא בטל גם המסובב, הגלות.

ובכל זה ניתוסף הדגשה יתירה – לאחרי שישנו כבר פסק-דין של בית דין (לא רק ב"ד של שלשה, אלא ב"ד של כ"ג, וב"ד של ע"א) ש"כלו כל הקיצין", ומשיח צדקנו צריך לבוא תיכף ומיד ממש.

(תרגום חפשי משיחת ש"פ ויגש, ה' טבת ה'תשמ"ח - בלתי מוגה)

"יאבד עולמו מפני השוטים"?!...

[. .] אין צורך להבהיר שאפילו אם ישנם **טפשים** שטוענים ש"טוב להם בגלות" – בודאי שלא מתחשבים עם טפשים אלו, ובלשון הידוע: "יאבד עולמו מפני השוטים"?!... ע"ד שמצינו אפילו בנוגע לע"ז, שבה נאמר "ולא ידבק בידך מאומה גו" – "הרי הן עובדין לחמה וללבנה ולכוכבים ולמזלות, יאבד עולמו מפני השוטים" (בתמי!).

ומכיון שכן, הרי בודאי ובודאי שמשיח צדקנו צריך לבוא תיכף ומיד, בשעתא חדא וברגעא חדא, "משיח נאו", "ארו עם ענני שמיא", ולאמיתתו של דבר – לא זקוקים בני "לענני שמיא", שהרי בני"הם בדרגא נעלית יותר מ"ענני שמיא", כך ש"ענני שמיא" הם אלו שזקוקים לבני"הם!...

(משיחת ש"פ ויגש, ט' טבת ה'תשמ"ו - בלתי מוגה)

מוקדש לעילוי נשמת

ר' יהודה ב"ר **צבי הירש** ע"ה **סטראל** - נפטר ביום כ"ז אלול

ולע"נ זוגתו **טשרנא גיטל** בת ר' **יעקב** ע"ה - נפטרה ביום ה' טבת

יה"ד שתיכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמיתית והשלמה

נדבת בנם - יבלחט"א - הרה"ח **שמואל סטראל** ומשפ' שיחיו

מתייחסת לדוד המלך²⁰, ולכן נאמר "ודוד עבדי נשיא להם".

ועפ"ז יש ליישב מ"ש רש"י "ודוד המלך שני לו כדכתיב נשיא להם ולא כתוב מלך", אע"פ שמפורש "ועבדי דוד מלך עליהם" – שהרי שני הענינים ד"קיסר ופלגי קיסר" (מלך ונשיא) יהיו באותו אדם, מלך המשיח: אלא שהפסוק הא' קאי במעלת המשיח בתור "קיסר", "מלך" (ובזה אינו מתייחס לדוד המלך כנ"ל), והכתוב "ודוד עבדי נשיא להם" קאי במעלתו בתור "פלגי קיסר", "כדכתיב נשיא להם ולא כתוב מלך".

ד. הסברת הענין:

בהגדרת תפקידו ופעולתו של מלך המשיח מבאר הרמב"ם שני ענינים:

א) "וכוף כל ישראל" לילך בדרך התורה והמצוה, "ילחם מלחמות ה'", יבנה בית המקדש ויקבץ נדחי ישראל ויתקן את העולם כולו לעבוד את ה'²¹ [וכן אחר "שתתישב ממלכתו ויתקבצו אליו כל ישראל יתייחסו כולם על פיו ברוח הקודש שתנוח עליו"²²] – וזהו ענינו של מלך ישראל בכלל, וכמ"ש הרמב"ם²³ שכל מלך "תהי' מגמתו ומחשבתו להרים דת האמת ולמלאות העולם צדק ולשבור זרוע הרשעים ולהלחם מלחמות ה' שאין ממליכין מלך תחלה אלא לעשות משפט ומלחמות".

ב) "אותו המלך שיעמוד מזרע דוד בעל חכמה יהי' יתר משלמה ונביא גדול כו' ולפיכך **ילמד** כל העם ויורה אותם דרך ה' ויבואו כל הגוים לשומעו כו"²⁴, ועל ידו "תרבה הדעה

ופירוש דברי הגמ' "עתיד הקב"ה להעמיד להם דוד אחר כו' והכתיב ודוד עבדי נשיא להם" הוא: במלך המשיח יהי' חידוש **עיקרי** לגבי מלכי בית דוד (ואפילו לגבי דוד המלך עצמו), ולכן נקרא "דוד אחר", כי בענין זה אינו דומה לדוד הראשון¹⁸.

וע"ז מקשה הגמ' "והכתיב ודוד עבדי נשיא להם", הרי שגם לעת"ל דומה מלך המשיח לדוד הראשון (ולכן נקרא ע"ש דוד המלך)? וע"ז מתרץ "כגון קיסר ופלגי קיסר", דבמלך המשיח תהינה שתי המעלות, ד"קיסר ופלגי קיסר": מצד **החידוש** שבמלכות דמלך המשיח לגבי דוד נקרא "קיסר" (והוא "דוד אחר"), ומצד מעלתו בתור "מלך מבית דוד" נקרא "פלגי קיסר".

ויש לומר, שזהו החילוק בין שני הכתובים "ועבדי דוד מלך עליהם" . . ודוד עבדי נשיא להם", דשני התוארים "מלך" ו"נשיא", הם שני הענינים ד"קיסר ופלגי קיסר"¹⁹ שיהיו במלך המשיח. וזהו שנאמר "ודוד עבדי נשיא להם לעולם", דאע"פ שגדלה מעלת המלך על מעלת הנשיא (כחילוק בין קיסר ופלגי קיסר), מ"מ אין הנשיאות בטלה לגבי מעלת המלכות, ואדרבה, דוקא גבי "נשיא" נאמר "ודוד עבדי נשיא להם **לעולם**" (כדלקמן סעיף ה).

ובזה יש לבאר השינוי בין שני הכתובים – "ועבדי דוד" או "ודוד עבדי": בפסוק הא' המדבר במעלת המלך המשיח בתור "קיסר" (מלך), שבוה אינו מתייחס לדוד הראשון [ורק שנקרא בשמו "דוד", "דוד אחר"], אומר הכתוב "ועבדי דוד", שבלשון זו ההדגשה הרי היא על "**עבדי**" (אלא שה"עבד" נקרא בשם "דוד"), והיינו לפי שמעלה זו באה בו (לא מפני שהוא "דוד", אלא) להיותו "עבדי"; משא"כ מעלת מלך המשיח בתור "נשיא"

18) ראה ע"ז חידושי אגודת מהר"ל סנהדרין שם.

19) וכ"כ בפ' מהרז"ל לאיכ"ד שם. צפע"נ עה"ת ויחי מט, ט.

20) ובפרט ע"פ הנ"ל (הערה 6) שנשמת דוד המלך תתלבש במלך המשיח.

21) ה' מלכים ספ"א.

22) שם פי"ב ה"ג.

23) שם ספ"ד.

24) ה' תשובה פ"ט ה"ב.

והחכמה והאמת שנאמר²⁵ כי מלאה הארץ דעה את ה'²⁴, שמדבריו אלה מובן, דזה ש"באותו הזמן כו' יהי' עסק כל העולם. . לדעת את ה' בלבד. . יהיו ישראל חכמים גדולים ויודעים דברים הסתומים וישיגו דעת בוראם כו' מלאה²⁵ הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים²⁶, כל זה יהי' על ידי מלך המשיח, שהוא "למד כל העם"²⁷.

ויש לומר, שעל שם ענין זה ייקרא משיח בשם "נשיא", ע"ד שמצינו בלשון חכמים, שראש הסנהדרין "הוא שקורין אותו החכמים נשיא בכל מקום והוא העומד תחת משה רבינו"²⁸, ועד"ז יש לומר, שזה שמשיח נקרא "נשיא" הוא לפי שהוא "ילמד כל העם ויורה אותם דרך ה'"²⁹.

(25) ישע"י יא, ט.

(26) ל' הרמב"ם הל' מלכים ספ"ב.

(27) ראה גם לקו"ת צו יז, א.ב. שער האמונה פ"ז ואילך. סהמ"צ להצ"צ מצות מינוי מלך פ"ג (מאמרי אדה"ז - נביאים ע' ד.) ועוד.

(28) ל' הרמב"ם הל' סנהדרין פ"א ה"ג. - ראה בארוכה בכ"ז לקו"ש ח"ט ע' 166 ואילך. וראה גם לקו"ש חכ"ג ע' 192 ואילך (והערה 55 שם).

(29) ויש לומר, שזהו גם כפל הלשון "ועבדי דוד מלך עליהם ורועה אחד יהי' לכלם" - ראה תו"א מקץ (לג, ד) בההפך בין ז' רועים וח' נסיכי אדם (סוכה נב, ב), דרועים "היא המשכה בבחי' פנימית. . ראשי אלפי ישראל המלמדים אותם תורה" (משא"כ נסיכי אדם היא המשכה בבחי' מקיף, ע"ש).

ועפ"ז מובן מה ש**נשיאות** מלך המשיח מתייחסת לדוד המלך (כנ"ל ס"ג), כי דוד נמנה (סוכה שם) בין ה**רועים**, * וזהו ע"ד ענין ה'נשיא"^{**}. וראה הקדמת הרמב"ם לס' היד (ובכס"מ שם). פיה"מ אבות פ"ד מ"ג.

(*) וצ"ע, שהרי לכאורה עיקר ענינו של דוד הוא המלכות. ואלי י"ל ע"פ המבואר בסהמ"צ להצ"צ שם פ"ב, דבזוד האירה גם "החכמה שבמדת המלכות" (משא"כ "בכל המלכים שאחרי"), כמו ה**רועה** מנהל עדרו כו". ע"ש באורך.

(**) ואף שמשיח לא נמנה בסוכה שם בין הרועים (אלא בין הנסיכים) - ראה תו"א שם (לד, ריש ע"ב) ד"במשיח יש ב' הבחי' (וראה סהמ"צ להצ"צ שם פ"ג, וכן מאמרי אדה"ז שם) שמשיח יהי' רב ומלך. ומה שימנה בגמ' שם רק בין הנסיכים, י"ל לפי שזהו העיקר בו. ודווקא.

ועפ"ז יש לבאר השינוי בלשון הכתוב, "מלך עליהם" ו"נשיא להם": הנהגת המלוכה היא בדרך רוממות מהעם, שהמלך צ"ל מרומם ונבדל מן העם, וזהו "מלך עליהם", שהוא ממעל להם; משא"כ השפעת הנשיא, ללמד את העם ולהורות להם דרך ה', היא בדרך קירוב אליהם, שמשתדל שהעם יבין ויקלוט את דבריו, ולכן עם היות שמצד גדולתו נקרא "נשיא" (מלשון התנשאות), הרי תיאור יחסו אל העם הוא (נשיא) להם", כי השפעתו בתור נשיא היא באופן של קירוב.

[ולכן מעלת הנשיא נק' (בגמ') 'פלגי קיסר', כיון שאין השפעת הנשיא באופן של רוממות כמלך (קיסר)].

ה. והנה יש חילוק עיקרי בין שני ענינים הנ"ל:

פעולתו של מלך המשיח בענין הא', הנהגת המלכות שלו, היא בדרך **חידוש**, שלא ע"פ טבע. כי על ידו יהי' חידוש עיקרי בכל העולם כולו, וכמבואר בארוכה ברמב"ם שם²¹ ש"יתקן את העולם כולו לעבוד את ה' ביחד", ש"יחזרו כולם לדת האמת ולא יגזלו ולא ישחיתו"³⁰, עד ש"באותו הזמן לא יהי' שם לא רעב ולא מלחמה ולא קנאה ותחרות כו' ולא יהי' עסק כל העולם אלא לדעת את ה'"²⁶. כלומר, אע"פ שפסק הרמב"ם³⁰ שלא "יבטל דבר ממנהגו של עולם" ולא "יהי' שם חידוש במעשה בראשית אלא עולם כמנהגו נוהג", מ"מ, זהו שלא יתבטלו חוקי **טבע** הבריאה, אבל מובן שזה שכל העולם כולו יעבוד את ה' ביחד ולא תהיינה מלחמות כו' ועסקם יהי' לדעת את ה' בלבד, ה"ז **חידוש** בהנהגת העולם, שלא מצינו כזאת מעולם³¹.

(30) הל' מלכים רפ"ב.

(31) ובפרט ע"פ משנת"במ"א (לקו"ש חכ"ז ע' 198 ואילך) שגם להרמב"ם תהיינה ב' תקופות בימיה"מ, ומ"ש עולם כמנהגו נוהג הוא רק בנוגע לתקופה הא'. וראה סה"ש תנש"א ח"א ("הדרן על הרמב"ם", ע' 107 ואילך), דמ"ש הרמב"ם בסוף הל' מלכים "ובאותו הזמן

נקודת כל הענינים ונקודת כל הנקודות

[. .] והנה הגם שכל אחד ואחד מישראל יודע שע"י הירידה בגלות יהי' ועבדי דוד נשיא להם לעולם, מ"מ הרי ידוע הפתגם שרוצים שיהי' הכל במזומן, שיהי' "דאלאי גלות" ויבוא "משיח נאור", ובינתיים אין רואים זה בגלוי במזומן, אך הענין יובן ע"פ מאמר אדמו"ר הזקן הידוע (שכבר נדפס¹), שאפילו אם צדיק אחד עושה תשובה מיד משיח בא, והרי אדמו"ר הזקן אינו נותן בזה שום הגבלות, וכל אחד ואחד מישראל יכול להיות צדיק תיכף ומיד (איז דאָס וואָס משיח איז ניט געקומען ביסטו אין דעם אַליין שולדיק).

וא"כ זהו ענין המעות במזומן, כפשטות הענין, וכשאומרים שרוצים לראות המזומנים בכיס, הרי אין הכוונה שרוצים שיהי' בכיסו הלחם והמאכל שקונה ע"י המעות (די בולקע מיט וואַרמעס וכו'), אלא שיהיו מעות מזומנים שיוכל לקנות בהם דבר מאכל, ואח"כ קונה בהם לחם ונוטל ידיו ומברך ורק אח"כ אוכלו, ועד"ז הוא בענינו, שיש בכיסו ובידו ויכלתו של כל אחד ואחד להיות צדיק ולעשות תשובה ועי"ז לקבל מיד את הגאולה, ואין צריך לזה שום עבודות, אלא הרי זה ברגעא חדא ממש.

וענין זה הוא יותר מהמשל הידוע במאמר כ"ק אדמו"ר מהר"ש² שהגילויים דלעתיד לבוא הם כדוגמת השפע שניתן בתיבה שיש בה מנעול ומפתח, דבענין זה הרי צריך לקחת המפתח ולפתוח התיבה, משא"כ בענינו הנה הכל כבר ישנו במזומן, ואין צריך אלא טירחא קטנה לקחת את המזומן ולהביא על ידו את הגאולה וכו'.

וזהו תוכן נקודת כל הענינים ונקודת כל הנקודות, דנקודת כל הענינים היא שיהי' ודוד עבדי נשיא להם לעולם, ונקודת כל הנקודות היא שענין זה יהי' בפועל ממש ובקרוב ממש, בעגלא דידן ובעגלא דידן ממש.

(סיום מאמר ד"ה יגש אליו יהודה גו', ש"פ יגש ה'תשמ"ו - בלתי מוגה)

(1) מאמרים הקצרים ע' תג. וש"נ

(2) סה"מ תרכ"ז ס"ע תלג ואילך. תרכ"ט ר"ע רט. ועוד. וראה ד"ה פזר נתן הב' תרמ"ב.

מוקדש

לזכות האשה **רייזל פרומא** בת חי' רחל שתחי'

ולזכות הרה"ת **יוסף יצחק** בן רייזל פרומא וזוגתו **חיה מושקא** בת מרים שיחיו

ובנותיהם **רחל** בת **חיה מושקא** ו**לאה** שרה בת **חיה מושקא** שיחיו

ולזכות הנא **לאה** בת חי' רחל, **עדינה** בת חי' רחל, **מרים** בת חי' רחל, ו**צבי** בן חי' רחל שיחיו

"שש שנים תזרע שדך ושש שנים תזמור כרמך"¹⁵, בעידוד וניכוש "אילנא דחיי"¹⁶ דתורת החסידות, כדי שיתן את פריו (פירות ופירי פירות עד סוף העולם¹⁷), "עד¹⁸ כי יבוא שילה"¹⁹ – הרי, בדורנו זה, **דור השביעי**, "כל השביעיין חביבין"²⁰ (בדוגמת שנת השמיטה, "בדורות שביעית חביב . . בשנים שביעי חביב"²⁰), לא נותר אלא **להוריד²¹ ולהביא את ביהמ"ק הנצחי**, "מקדש אדני-כוננו ידך"²², בגאולה האמיתית והשלימה (שאינן אחרי גלות²³) ע"י משיח צדקנו (שביאתו תלוי בהפצת המעיינות חוצה, כדברי מלך המשיח להבעש"ט²⁴).

ובסגנון האמור – שלאחרי העבודה דימי חנוכה, שתוכנה הפצת המעיינות חוצה, כולל הקריאה דימי חנוכה, שבה מודגש הענין דעניית אמן, שזהו"ע הנצחון ד"מלחמת בית דוד", – לאחרי בזבזו אוצרות המלוכה²⁵, "הון יקר הנאסף והנקבץ במשך כמה שנים מדור אחד דור", "אוצרותיו ואוצרות אבותיו מימי קדם"²⁶, אשר, במשך כל השנים היו כמוסים וחתומים מעין כל רואה כו', ואעפ"כ, בשביל נצחון המלחמה פותחים את כל האוצרות, ומבזבזים אותם, לכאורה מישראל, כפי שנקראו בני בעת יצי"מ ולתמיד, כמ"ש²⁷ "בעצם היום הזה יצאו כל צבאות הוי' מארץ מצרים" (ויתירה מזה "על צבאותם"²⁸, למעלה מהניצוצין, מצבאות הוי"²⁹), כמבואר בהמשך ההילולא³⁰ –

אזי באים לפ' ויגש, "קורות ביתנו ארזים רהיטנו ברותים", ביהמ"ק העתיד להבנות בימיו של מלך המשיח, "ודוד עבדי נשיא להם לעולם".

ב. ולכן: יש להכריז ולפרסם שבימינו אלה נמצאים אנו בזמן (ומקום) מיוחד, אשר, לא נותר בו אלא ענין אחד ויחיד – וחיוב אדם לומר בלשון רבו³¹, בלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר³² **עמדו הכן כולכם, לבנין ביהמ"ק העתיד בביאת דוד מלכא משיחא.**

ובמילא, על כאו"א מישראל, מוטלת השליחות להביא ולגלות את ביהמ"ק העתיד – ש"בנוי ומשוכלל" בשמים, וצריך רק לירד ולהתגלות למטה³³ – תיכף ומיד ממש.

(משיחת ש"פ ויגש, ט' טבת ה'תשמ"ז – מוגה)

(15) בהר כה, ג.

(16) ראה זח"ג ככד, ב – ברע"מ. אנה"ק שם.

(17) ע"ד ל' חז"ל – זבחים לז, ב. בכורות טז, א. ועוד. כולל הפירוש הפנימי – שעושים "סוף" להעלם והסתר ד"עולם" (ולהעיר מפ' מחז"ל "בן מאה כו' עבר ובטל מן העולם" – אזה"ת חיי שרה קי, ב. בשלח ע' תקל. חוקת ס"ע תתיו. ועוד).

(18) ל' הכתוב – ויחי מט, יו"ד (שקורין עתה בתפלת מנחה).

(19) ראה לקו"ד ח"ד תרסז, ב.

(20) ויק"ד פכ"ט, יא.

(21) כי הוא בנוי ומשוכלל כבר (ראה לקמן בפנים).

(22) בשלח טו, יז ובפרש"י. זח"ג רכא, א.

(23) מכילתא בשלח טו, א. הובא בתוד"ה ה"ג ונאמר – פסחים קטז, ב.

(24) ראה אנה"ק דהבעש"ט (כש"ט בתחלתו. ובכ"מ).

משא"כ השפעתו בתור נשיא, זה שמשיח ילמד כל העם ויורה אותם דרך ה", אף שנכלל בזה גם "דברים הסתומים כו"³² (כנ"ל), מ"מ אין זה חידוש ממש, כי בתורה אי אפשר להיות חידוש (אמיתי), כפסק הרמב"ם³³ שתורה הזאת "אין לה לא שינוי ולא גרעון ולא תוספת"³⁴.

ויש לומר, שדבר זה נרמז בלשון הגמרא "קיסר ופלגי קיסר":

מבואר בתוס'³⁵ בשורש שם "קיסר" שהוא על שם מלך רומי אחד "שמתה אמו בלדתה ונבקעת בטנה ומצאוהו חי . . ונקרא קיסר בלשון רומי והוא לשון כרות בעברי [היינו לידה באופן ד"יוצא דופן]" ועל שמו נקראו כל המלכים שלאחרי קיסר".

וזהו הרמז בכך שמשיח נקרא בשם "קיסר" – מלך שנוגד באופן של "יוצא דופן", שלא כפי הטבע שהטביע הקב"ה סדר של לידה (דרך הרחם)³⁶ – להורות, שמלכותו של מלך המשיח (פעולתו בעולם³⁷) תהי' באופן של

וכו"ק קאי בתקופה זו כשיהי' שינוי במנהגו של עולם. ע"ש.

(32) וראה קה"ד (פי"א, ח) "תורה . . בעוה"ז הבל היא לפני תורתו של משיח". – וראה הערה 34.

(33) ה' יסודי התורה רפ"ט. וכ"ה גם בהל' מלכים ספי"א (בהלכות משיח) בדפוסים שלא שלטה בהן בקורת.

(34) ואף ש"תורה חדשה מאתי תצא, חידוש תורה כו" (ויק"ד פי"ג, ג), הרי ידוע שכ"ז נכלל בתורה כשניתנה בפעם הראשונה, כי מ"ת לא יהי' עוד פעם (המשך תרס"ו ריש ע' כג. ועוד), והוא רק גילוי ההעלם. ולהעיר, שגם בזה מדייק "מאתי תצא", ואינה פעולתו של מלך המשיח (אף שיהי' על ידו – ראה יל"ש ישע"י רמז תכט). ואכ"מ. (35) ע"ז י, ב.

(36) גם ע"פ תורה, שלכן יוצא דופן אינו בכור (בכורות מז, ב), ועוד.

(37) וי"ל שזהו הטעם שנקט ל' רומי דוקא, כי עיקר הפעולה באופן של חידוש ("יוצא דופן" למעליותא), הוא בנוגע לאוה"ע.

חידוש, שלא כפי טבע העולם, "יוצא דופן" למעליותא (משא"כ זה שמשיח הוא "נשיא", אין בו חידוש (כ"כ), ומצד זה הוא רק בגדר "פלגי קיסר"³⁸).

אבל, אע"פ שעיקר החידוש של מלך המשיח הוא בענין המלכות, מ"מ, יש עילוי בענין הנשיאות על ענין המלכות.

ובפשטות: הצורך בענין המלוכה הוא (כנ"ל מרמב"ם) כדי "להרים דת האמת ולמלאות העולם צדק ולשבור זרוע הרשעים ולהלחם מלחמות ה'", ומזה מובן, דלאחרי שמשיח "יתקן את העולם כולו לעבוד את ה' בחדו", "ולא יהי' עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד", הרי אין צורך (כ"כ) בפעולת משיח בתוך מלך³⁹, ועיקר תפקידו של מלך המשיח יהי' ללמד את העם ולהורותם דרך ה'.

וזהו גם הטעם שדוקא אצל ענין הנשיאות נאמר "ודוד עבדי נשיא להם לעולם", כי עיקר ענין הנצחיות של מלכות משיח אינו בפעולת הנהגת המלכות שלו, אלא בהשפעתו בתור נשיא⁴⁰, שהוא "ילמד כל העם ויורה אותם דרך ה"⁴¹.

(38) נוסף על פשטות הענין, שדרגת הרוממות דנשיא אינה כרוממות המלך (כנ"ל סוס"ד).

(39) וכשהאלה בשהמ"צ להצ"צ שם פ"ג (מאמרי אדה"ז שם ע' ב). וע"ש ע"ד החסידות שענין המלוכה של משיח אז אינה הנהגת המלכות כפשוטה, אלא המשכה בבחי' מקיף. ע"ש.

(40) ראה גם צפע"נ הנ"ל הערה 19.

(41) ולהעיר מפ"י הערוך (ערך קסר), דודו בן ישי הוא המלך (קיסר), "דוד אחר שני לו" (וראה באר שבע לסנהדרין שם). ועפ"ז, מ"ש ודוד עבדי נשיא גו" היינו ענין ד"קיסר". וכן פי' בחדא"ג מהר"ל סנהדרין שם (משא"כ בנצח ישראל ספ"מ כ' כפרש"י).

ומובן ע"פ המבואר בפנים המעלה שב"נשיא להם לעולם" על "מלך עליהם" – ד"נשיא" היא השפעת התורה, היינו בענינים הפנימיים (וראה נצח ישראל שם, דמשיח (קיסר) "יהי' מנהיג בדברים האלקיים לגמרי"), ו"מלך" – הפעולה בעולם, בענינים חיצוניים. ואכ"מ.

כ"ק אדמו"ר שליט"א הכריז...

הנחה: "ועד הנחות התמימים". תרגום: מערכת "יחי המלך"

א. בפרשתנו¹ מסופר על טענתו של יעקב אבינו "מעט גו' ולא השיגו את ימי שני חיי אבותי" (שהרי ימי שני חייו היו קמ"ז שנה, ולא ק"פ שנה כשני חיי אביו).

מכך אנו למדים, שבכוחו של כל יהודי לתבוע אריכות ימים ושנים טובות; וכאשר יהודי תובע זאת – בודאי שמצליח לפעול כן, וכך אכן נהי' בפועל!

עאכ"כ כשיהודי תובע שתבוא כבר הגאולה, כיון ש"כלו כל הקיצין ואין הדבר תלוי אלא בתשובה"², ונשיא דורנו פסק שכל היהודים כבר עשו תשובה – "לא לתר לתשובה"³, ועכשיו צריך כבר להיות "לא לתר לגאולה" – במילא צועקים: "עד מתי"?!

ב. והנה, ישנם הטוענים: כיצד יתכן שיושב בן-אדם ומייגע יהודים ("ער מאטערט אידן") כמה שעות, מדבר על דא ועל הא ("אהער און אהין") ואח"כ צועק לפתע "דאלאי גלות!" ותובע מהם שגם יצעקו "עד מתי" – מכיון שעבר כבר יום שישי, חלפו כמה שעות בשבת וקעת עומדים כבר בשבת אחר-הצהרים לאחר כמה שעות שמדברים כאן, ועדיין לא בא!!

טוענים הם: לשם מה צריכים להזכיר להם ביום השבת את צער הגלות, ועקב כך לבוא עוד בטענות להקב"ה (כביכול) ולומר דעות להקב"ה – אנו רוצים לחיות עם הקב"ה בשלום ולא לריב עמו!

ובפרט שהקב"ה יודע מה עליו לעשות, ויודע מש"כ בגמרא ש"כלו כל הקיצין ואין הדבר תלוי אלא בתשובה", ויודע גם שנשיא דורנו פסק שיהודים עשו כבר תשובה – ואם-כן, כיצד מגיע "יא-טיביע-דאם" ותובע שצריכים כבר את הגאולה?!

ג. עונים להם, שלא נוגעים כאן שום חשבונות, מה שנוגע הוא רק שתבוא כבר הגאולה בפועל, ובאופן ד"אחישה"⁴, ו"אחישה" שב"אחישה"!!

ומה שיושבים יהודים בהתוועדות וישנים? – יושיבום באמצע השינה על "ענני שמיא"⁵, וכשיתעוררו משנתם יפקחו את עיניהם ויראו שלפתע נמצאים הם בירושלים עיר הקודש, ובאם לא יבינו היכן נמצאים – יספרו להם, והם יטלו נטילת-ידים ויאמרו להם איזה ברכה לעשות ע"פ שולחן-ערוך!

ומה שישנם קושיות? – שיהי' לבריאות! אבל קודם שתבוא הגאולה, ובודאי שאז ירחם עליו אליהו הנביא, בראותו שאינו יכול לישון ומצטער מהקושיא שיש לו, ואליהו יתרחם.

אבל העיקר (כ"ק אדמו"ר שליט"א הכריז): "אידן – גייט ארויס פון גלות!!!... [=יהודים – צאו מהגלות...]

[כ"ק אד"ש הפסיק לרגע, חיך ואמר:] לחיים, לחיים ולברכה [ועשה תנועה בידו הק'].
(תרגום חפשי משיחת ש"פ שמות ה'תשמ"ו – בלתי מוגה)

(1) מז, ט. (4) ישע"י ס, כב. סנהדרין צח, א.

(2) סנהדרין צז, ב. (5) דניאל ז, יג. סנהדרין שם.

(3) "הקריאה והקדושה" תשי"א-ב.

מתחיל זמן חדש השייך לבית המקדש ולגאולה

א. לאחר סיום ימי חנוכה, כל עניני העבודה דחנוכה, כולל קריאת התורה דימי חנוכה, הן אצל העולה לתורה ומברך, והן אצל השומעים, "שומע כעונה"¹, ואדרבה, "גדול העונה אמן יותר מן המברך", בדוגמת נצחון המלחמה ע"י הגבורים² – הנה, בבוא יום א' דפ' ויגש, ועאכ"כ ביום השלישי שהוכפל בו כי טוב³ (ועד"ז ביום הששי שנאמר בו "טוב" ב"פ⁴), עד לתכלית השלימות דפ' ויגש ביום השבת, אזי מתחיל זמן (ובמילא – נמשך גם בבחי' המקום⁵) חדש, השייך לביהמ"ק העתידי וגאולה העתידה, ע"י "ודוד עבדי נשיא להם לעולם", דוד מלכא משיחא.

ליתר ביאור:

נתבאר לעיל⁶ אודות התוכן הפנימי דחנוכה – שקשור עם נס ה"שמן"⁷, בחי' ה"שמן" שבתורה, פנימיות התורה, רזין דרזין דאורייתא⁸, ו"שמן" זה צריך להאיר "על פתח ביתו מבחוץ"⁹, שזהו תוכן הענין ד"פוצו מעינותיך חוצה", שה"מעייין" עצמו (לא רק המים שמתפשטים ממנו) בא באופן של הפצה גם במקום ה"חוצה", עד ל"חוקי" שאין חוצה הימנו (כנ"ל בארוכה).

דהנה, בדורות הראשונים היתה פנימיות התורה "נסתרה" . . . ונעלמה מכל תלמידי חכמים, כי אם ליחידי סגולה, ואף גם זאת בהצנע לכת ולא ברבים", אמנם, בזמנו של האריז"ל התחיל "מותר ומצוה לגלות זאת החכמה"¹⁰.

ולאחרי כן ניתוסף יותר בגילוי פנימיות התורה – ע"י התגלותה של תורת החסידות, ובפרט תורת חסידות חב"ד, שעל ידה באה פנימיות התורה באופן של "יתפרנסון"¹¹, בהבנה והשגה בחכמה בינה ודעת, עד לגילוי תורת החסידות באופן ד"פוצו מעינותיך (דהבעש"ט) חוצה".

ובענין זה – "פוצו מעינותיך חוצה" – ניתוסף והולך ע"י רבותינו נשיאינו מדור לדור, עד לכ"ק מו"ח אדמו"ר, שעל ידו נעשה הענין דהפצת המעיינות חוצה בכל קצוי תבל ממש, ע"י תלמידיו ושלוחיו, "חיילי בית דוד", שיוצאים ל"מלחמת בית דוד", לבטל את אלו "אשר חרפו עקבות משיחך"¹², עד לביאת המשיח, באופן ד"ברוך" ¹³ ה' לעולם אמן ואמן"¹⁴.

ולכן, לאחר עבודתם של רבותינו נשיאינו בהפצת המעיינות חוצה במשך ששה דורות,

(1) סוכה לח, ב. ובכ"מ. (8) לקו"ת שה"ש ב, ד ואילך. כד, ד ואילך. ובארוכה – אמ"ב שער הק"ש פנ"ד ואילך.

(2) ברכות נג, ב. נזיר בסופה. (9) שבת שם.

(3) פרש"י בראשית א, ז – מב"ד פ"ד, ו. (10) אגה"ק סכ"ו.

(4) בראשית א, כה. שם, לא. וראה חזקוני ורמב"ן עה"פ שם, לא. (11) תקו"ת ת"ו בסופו. וראה בהנסמן בלקו"ש חכ"ד ע' 156 הערה 35.

(5) ראה שעה"ה"א פ"ז (פב, א): גדר ובחי' שם עולם נופל על בחי' מקום ובחי' זמן. ובלקו"ת (ברכה צח, א): שהמקום והזמן שניהם הם נבראים בבחי' א'. (12) תהלים פט, נב. (13) שם, נג.

(6) ראה בארוכה שיחת שמח"ת תרס"א – נדפסה בלקו"ד ח"ד תשפז, ב ואילך. ס' השיחות תש"ב ס"ע 141 ואילך. (7) ראה שבת כא, ב ובפרש"י (ד"ה מאי חנוכה).

(8) ראה בארוכה שיחת שמח"ת תרס"א – נדפסה בלקו"ד ח"ד תשפז, ב ואילך. ס' השיחות תש"ב ס"ע 141 ואילך.